

Kitekint? - A nagy leleplezés

2009 június 20. Flag

Szöveg méret

90
Mentés

- 0

Értékelés kiválasztása Még nincs értékelve

Mérték

Most megtudtuk az igazat, amit már régen sejtettünk. S?t mi is mondtuk, de nekünk nem hittek. Már 1990 óta azt mondjuk, hogy a Nemzetközi Valutaalap (IMF) rendre helytelen tanácsokat adott nekünk és sorstársainknak a piacgazdaság kiépítésére.

Azt mondtuk, hogy hibás diagnózisból rendre helytelen terápiát írtak fel nekünk a 90-es évtizedben, és ennek következtében Magyarország szükségtelenül magas árat fizetett a demokráciára és a piacgazdaságra való átállásért. Azt is mondtuk, lett volna másik út, és lett volna egy sokkal jobb recept, amit követve ma már messze jobb helyzetben lenne gazdaságunk és társadalmunk állapota. Akik és amíg tehették, lázadtak e helytelen tanácsok által vezérelt gazdaságpolitika ellen itthon és a világ sok más helyén, de ezeket a "másként gondolkodókat" rendre megbüntették: maradinak és ostobának bélyegezték ?ket (minket), a piacgazdaság ellenségeinek, gyanús közgazdászoknak és a haladás ellenségeinek min?sítették ?ket (minket). A "mainstream" médiában elhallgatták az ellenvéleményeket, jobb esetben megtévedteknek, rosszabb esetben felforgatóknak állították be azokat, akik nem értettek egyet az IMF által felírt és ránk tukmált gazdasági receptekkel. Az Orbán-kormányt piac- és t?keellenesnek kiáltották ki azért, mert az IMF által hirdetett elvekkel szemben a korábbi sikeres európai helyreállítások receptjeit követte, és er?teljesen képviselte a hazai gazdaság érdekeit a globális szerepl?kkel szemben. Ellenség volt az, aki 1990 után az IMF által hirdetett nézeteket vitatta, és populista az a politikus, aki nemzete érdekeit merte képviselni és védeni a küls? hatalmakkal szemben.

Most pedig jön egy közgazdász, ír egy könyvet, és ebben elmeséli, hogyan tette tönkre az IMF hibás tanácsaival a kelet-ázsiai országok pénzügyi és gazdasági rendszerét az 1997-99-es pénzügyi válság során, valamint hogyan sikerült ugyanezt elérnie az orosz gazdasággal az 1998-as pénzügyi összeomlás esetében. Elmeséli, hogyan alkalmaztak hibás receptet 1990 után a volt szocialista országok piacgazdasági átmenetének irányítására. Bebizonyítja, hogy annál jobban járt egy ország az elmúlt tizenkét évben, minél kevésbé követte az IMF "tanácsait" - amelyek valójában diktátumok voltak, nem tanácsok, mert az nem kapott hitelt, aki nem követte a rossz tanácsokat -, és annál szomorúbb sorsra jutott, minél többet megfogadott a hibás receptb?l. Azt is elmondja a szerz?, hogy az IMF azért diktálhatott a piacgazdasági átalakulás gondjaival, bajaival, nehézségeivel küszköd? országoknak, mert mögötte az USA politikai és gazdasági hatalma áll, hiszen az IMF-ben kizárólag az USA kormánya rendelkezik vétójoggal. Az IMF azonban nem az USA stratégiai érdekeit képviselte akkor, amikor rendre hibás utasításokat adott nekünk vagy a lengyeleknek, Indonéziának vagy Kenyának, hanem az amerikai gazdaság kis részét képvisel? befektet? bankok, a t?zsde és néhány amerikai tulajdonú globális cég érdekét. Amikor az IMF és az USA pénzügyminisztériuma a 80-as évek végén kialakította a "csodareceptet", akkor kevés, de nagy befolyással rendelkez? bank és globális cég érdekét tartotta szem el?tt, nem az Egyesült Államok politikai és gazdasági érdekeit. Ez volt a "washingtoni konszenzus", ami három f? pilléren nyugodott: a költségvetéseket szigorítani kell (restrikció), az állami vagyont el kell adni (privatizáció), és az importot, valamint a valutapiacot fel kell szabadítani (liberalizáció). Ezt a receptet a 80-as években a közép- és dél-amerikai országokban fellép? válság kezelésére dolgozták ki, és változatlan formában érvényesítették a teljesen más helyzetben lév? ázsiai és európai országokra is. A hibás recept óriási áldozatokat követelt ezekt?l az országoktól, de jó volt a külföldi befektet?knek, az amerikai bankoknak és a bels? piacokat megvásárló exportálóknak. A receptet amerikai bankárok és pénzügyesek egy csoportja dolgozta ki és tette kötelez?vé, a csoport tagjai hol az amerikai pénzügyminisztérium, hol pedig nagy amerikai bankok vezet? székeiben ültek. Azzal pedig, hogy rossz tanácsokkal, káros diktátumokkal látták el a világgazdaság gyengébb országait, az egész globális gazdaságnak okoztak kárt, így az USA stratégiai érdekei is sérültek.

Kevesebbért is megégettek már közgazdászt. Ki lehet ez a szerz?, aki ilyesmiket mer írni? Biztos valami mexikói vagy argentin lázadó, esetleg egy cseh vagy magyar elnyomott közgazdász, vagy legfeljebb harmadrangú amerikai tudós, akire néhány diákján kívül senki nem figyel, így írhat, amit akar. Nos, nem. Joseph E. Stiglitz 1993 és 1997 között Clinton amerikai elnök gazdasági tanácsadó testületének elnöke, els? számú gazdasági tanácsadója, majd 1997-t?l 2000-ig a Világbank alelnöke és vezet? közgazdásza, akit 2001-ben közgazdasági Nobel-díjjal tüntettek ki. Könyve 2002-ben jelent meg, és számunkra van még egy fontos üzenete. Amerika nem azonos a hibás recepteket felíró neoliberális pénzügyesekkel, van egy másik, vonzóbb Amerika: ez a New Deal és Roosevelt országa, ez a sikeres clintoni gazdaságpolitika országa, ez az egyenes és bátor emberek hazája. Stiglitz azt mondja, hogy az IMF az USA kormányának is megpróbálta eladni a hibás receptet, de átláttak a szitán, és pont ellentétes gazdaságpolitikát követtek. ?k megtehették, hiszen er?sek voltak. Ezért kell er? is az ész mellé minden olyan kormányban, ahol szembeszállnak a globális pénzügyi érdekekkel a saját nemzeti és az egyetemes emberi érdekek védelmében.

(Joseph E. Stiglitz: Globalization and its Discontents, Allen Lane, Penguin Books, London, 2002)

Matolcsy György, hetivalasz.hu

Ajánló